

2023/2084(INI)

25.9.2023

OSNUTEK POROČILA

o izvajanju določb Pogodbe, ki zadevajo nacionalne parlamente
(2023/2084(INI))

Odbor za ustavne zadeve

Poročevalec: Paulo Rangel

VSEBINA

	Stran
OBRAZLOŽITEV – POVZETEK DEJSTEV IN UGOTOVITEV	3
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	7

OBRAZLOŽITEV – POVZETEK DEJSTEV IN UGOTOVITEV

Uvod

Odbor za ustavne zadeve (AFCO) je štirinajst let po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe sklenil, da je treba pripraviti samoiniciativno poročilo o izvajanju za oceno izvajanja določb Pogodbe, ki zadevajo nacionalne parlamente.

Cilj poročila je oceniti uporabo sedanjih mehanizmov za sodelovanje nacionalnih parlamentov v evropskem političnem procesu in prihodnje perspektive njegovega razvoja. Na podlagi te ocene bodo v poročilu nato proučene možnosti za izboljšave teh mehanizmov za približanje nacionalnih parlamentov celotnemu procesu povezovanja. Upošteva razprave in priporočila, ki so potekala od odobritve prejšnjega poročila o izvajanju, kot sta Konferenca o prihodnosti Evrope ter projektna skupina za subsidiarnost in sorazmernost z vodilom „storiti manj, a učinkoviteje“.

I. Glavna naloga nacionalnih parlamentov: nadzor evropskih politik s pooblastitvijo njihov vlad, zastopanih v Svetu in Evropskem svetu

Lizbonska pogodba je postala znana kot pogodba parlamentov prav zato, ker so se z njo znatno povečala pooblastila Evropskega parlamenta, nacionalnim parlamentom pa je bila priznana njihova ustavna vloga v evropskem okviru. To se je izkazalo za ključno pri zagotavljanju demokratične legitimnosti Unije, pri spodbujanju njenega pluralizma in raznolikosti ter zagotavljanju njenega ustavnega delovanja.

Politični akterji na različnih ravneh upravljanja in raziskovalci menijo, da so nacionalni parlamenti pomembni akterji, ki prispevajo h krepitvi demokratičnih temeljev projekta EU. Za zagotavljanje demokratične odgovornosti in legitimnosti institucionalnega sistema EU sta ključnega pomena zlasti dejavno sodelovanje nacionalnih parlamentov v zadevah EU in okrepljen nadzor nacionalnih vlad s strani nacionalnih parlamentov. Kljub vključitvi nacionalnih parlamentov v besedilo Pogodb pa bi se lahko njihova zmožnost ukrepanja v zadevah EU še izboljšala. Nacionalni parlamenti so pripravljene igrati dejavnejšo vlogo v zadevah EU, ki presega preverjanje spoštovanja načela subsidiarnosti in zajema vključitev v vsebino politik in zakonodaje EU. Zaostrujejo se razprave o možnosti, da se nacionalnim parlamentom omogoči posredovanje v celotnem postopku odločanja.

Demokratično delovanje institucij pomeni, da je mogoče od nosilcev odločanja zahtevati odgovornost. V zvezi s tem ima evropski institucionalni sistem posebnost: Svet Unije je del tako zakonodajne veje oblasti, saj je sozakonodajalec, in izvršilne veje oblasti, saj je institucija, ki jo sestavljajo nacionalni izvršilni organi. Ta hibridna narava otežuje politični nadzor, ki ga je mogoče izvajati nad njim, saj so pristojnosti Evropskega parlamenta omejene. V tem okviru imajo nacionalni parlamenti bistveno vlogo pri zagotavljanju demokratičnega delovanja Unije, saj nadzorujejo evropsko politiko svojih nacionalnih vlad, kot je določeno v Pogodbi.

Vendar je ta nadzor otežen zaradi pomanjkanja preglednosti dela Sveta, ki je kljub nekaterim izboljšavam v praksi še vedno prisoten. Dostop do informacij, ki je predpogoj za izvajanje političnega nadzora nad nacionalno vlado, je seveda in predvsem stvar nacionalnih pravil in praks, ki se med državami članicami zelo razlikujejo. Vendar bi se lahko spodbujala skupna

minimalna pravila, da bi zagotovili večjo preglednost dela Sveta v odnosu do nacionalnih parlamentov. Ta preglednost bi se morala zagotoviti zlasti v zvezi z nacionalnimi glasovanji v Svetu, ki bi morala biti javna, in po možnosti v zvezi s sejami Sveta, ki bi morale biti v prihodnosti javne. Spremljanje ukrepov in rezultatov glasovanja držav članic v Svetu bi bilo dejansko najučinkovitejši način za nacionalne parlamente, da izvajajo ustrezen nadzor nad evropsko politiko svojih vlad.

II. Poseben ustavni prispevek nacionalnih parlamentov na evropski ravni: oblikovanje evropskega političnega prostora

Logično je, da Lizbonska pogodba poziva k tesnejšemu odnosu med nacionalnimi parlamenti in evropskimi institucijami, saj se pričakuje, da bo njihov prispevek večji od prispevka, ki ga njihovi izvršni organi zagotavljajo prek izražanja svojih mnenj in glasovanja v Svetu in Evropskem svetu. Med udeležbo nacionalnih parlamentov v evropskem življenju ter sodelovanjem nacionalnih vlad v Svetu in Evropskem svetu obstaja dejanska ustavna *differentia specifica*. Medtem ko vlade zastopajo enotno politično stališče, ki se izraža v nedeljivosti njihovih glasov, so nacionalni parlamenti jasen izraz pluralnosti in notranje raznolikosti (brez vplivanja na strogo upoštevanje izražene volje večine). Poseben prispevek, ki ga nacionalni parlamenti lahko zagotavljajo na evropski ravni, je natančno ta raznolikost nacionalnih vizij (ki so sorazmerno zastopane). Vendar je bilo malo storjenega za opozarjanje na nenadomestljivo ustavno funkcijo nacionalnih parlamentov v evropskem življenju. Ta funkcija močno prispeva k oblikovanju resničnega evropskega političnega prostora in resničnega pristnega javnega prostora. Dejansko se lahko manjšinska stališča v enem nacionalnem parlamentu ujemajo z večinskimi stališči v drugem nacionalnem parlamentu, povezave med njimi pa izražajo nujnost vzpostavitve evropskega političnega prostora. Poročilo je med drugim namenjeno odpravi te vrzeli. Prvič, z močnim spodbujanjem zastopanosti notranje pluralnosti s strani delegacij nacionalnih parlamentov na vseh skupnih dogodkih in v skladu z deleži političnih skupin. Drugič, z omogočanjem manjšinskih skupin, ki zagovarjajo manjšinsko stališče, da z obrazloženim mnenjem dodajo svoja odklonilna mnenja, ne da bi se s tem ogrozila zavezujoča narava sprejetih mnenj, s katerimi se strinja večina.

III. Prizadevanje za celovito medinstitucionalno sodelovanje: oblikovanje evropskega političnega prostora

Oblikovanje evropskega političnega prostora se je očitno okrepilo z okrepitevijo raznovrstnih obstoječih pobud. Dejansko se je sodelovanje med institucijami EU in nacionalnimi parlamenti v zadnjem desetletju znatno izboljšalo.

Ker je to sodelovanje tesno povezano z dialogom med samimi nacionalnimi zakonodajnimi oblastmi, so še vedno možnosti za izboljšave. Predvsem bi si bilo treba prizadevati za poenostavitev sedanjega okvira odnosov med EU in nacionalnimi parlamenti, vključno s konferenco predsednikov parlamentov EU, konferenco COSAC, medparlamentarno konferenco o stabilnosti, gospodarskem usklajevanju in upravljanju v EU, skupino za skupni parlamentarni nadzor pri Europolu, medparlamentarnimi sejami odborov in skupnimi parlamentarnimi sejami, če jih naštejemo le nekaj. V zvezi s tem bi bil izjemno koristen razvoj pristopa, ki bi temeljil na odborih.

Za preprečevanje izčrpanosti medparlamentarnega sodelovanja sta potrebna boljše usklajevanje in organizacija medparlamentarnega sodelovanja glede časa in vsebine. Poleg tega je potrebno

boljše sodelovanje med nacionalnimi parlamenti/domovi nacionalnih parlamentov, da bi lahko raziskali obstoječe mehanizme za vplivanje na zadeve EU. Zdi se, da je najprimernejši pristop k medparlamentarnemu sodelovanju, ki temelji na odborih.

Organizirati bi bilo treba „evropski teden“, ki bi lahko potekal hkrati v 27 nacionalnih parlamentih in katerega bi se morali udeležiti komisarji, poslanci Evropskega parlamenta in ministri tekočega predsedstva Svetu, na katerem bi razpravljali o evropskih zadevah z nacionalnimi in po potrebi regionalnimi poslanci. „Evropski teden“ bi zahteval reformo „poslovnika“ nacionalnih parlamentov in Evropskega parlamenta, ne da bi bile ogrožene suverene pristojnosti vsakega posameznega parlamenta.

IV. Vloga nacionalnih parlamentov z zvezi z nadzorom subsidiarnosti

Zavedajoč se, da je to ena od najpomembnejših ustavnih pristojnosti, so nacionalni parlamenti enotni pri svojem vrednotenju nekaterih ovir v delovanju sistema zgodnjega opozarjanja, ki lahko sproži postopka rumenega ali oranžnega kartona.

Zdi se, da obrazložena mnenja, ki jih predložijo nacionalni parlamenti, ne upočasnjujejo ali zaustavijo zakonodajne postopke EU, zlasti ker morajo biti predložena v osmih tednih od trenutka, ko Komisija predloži zakonodajni predlog. Vendar je ta rok omejujoč dejavnik, ki nacionalne parlamente odvrča od predložitve obrazloženih mnenj, zato ga vsi ključni akterji v postopku štejejo za neustreznega, in sicer zaradi zamud pri posredovanju posameznih elementov zapletenih zakonodajnih svežnjev nacionalnim parlamentom in skupnih praznikov, ko večina nacionalnih parlamentov ne zaseda. Kljub temu ga ni mogoče spremeniti brez spremembe Pogodbe. V prejšnjem poročilu o izvajanju je bilo predlagano izvajanje tehničnega roka za obveščanje, kar bi dejansko podaljšalo osemtedensko obdobje. Komisija je zato kot blažilni ukrep od leta 2019 pri določanju osemtedenskega roka, v katerem morajo nacionalni parlamenti poslati obrazložena mnenja, izločila praznično obdobje ob koncu leta. Kljub temu je treba v okviru razprav o morebitnih spremembah Pogodbe razmisliti o podaljšanju roka, kot so zahtevali nacionalni parlamenti.

Zdi se, da nacionalni parlamenti in evropske institucije različno razlagajo načelo subsidiarnosti, kar lahko vpliva na izvajanje sistema zgodnjega opozarjanja, saj zmanjšuje njegovo učinkovitost. Ta realnost je upoštevana tudi v priporočilih Konference o prihodnosti Evrope, v kateri so bile predlagane različne zamisli. Oblikovanje skupnega razumevanja načela subsidiarnosti, ki bi zajemalo merila iz Protokola o subsidiarnosti in sorazmernosti, ki je bil prvotno priložen Amsterdamski pogodbi, ustrezne sodne prakse Sodišča Evropske unije in prakse Komisije, bi torej prispevalo k večji jasnosti glede uporabe in razlage načela. S tem skupnim razumevanjem bi se lahko poskušalo obravnavati tudi razlikovanje med subsidiarnostma *stricto sensu* in *lato sensu*, ki vključuje tudi prenos pristojnosti in sorazmernost, tako da bi se izognili očitno restriktivni viziji načela subsidiarnosti.

O postopku „zelenega kartona“, ki je bil obravnavan v poročilu za leto 2018, se je razpravljalo tudi na Konferenci o prihodnosti Evrope, ki je v ukrepu 40(2) predlagala, da se nacionalnim parlamentom (in regionalnim parlamentom z zakonodajnimi pooblastili) omogoči, da „na evropski ravni predlagajo zakonodajno pobudo“. Ta ukrep Konference o prihodnosti Evrope bi zahteval spremembo Pogodbe. Ob priznavanju njihove vloge v Evropski uniji je treba poudariti, da nacionalni parlamenti ne tvorijo „tretjega doma“ v institucionalnem okviru Unije in zato ne bi smeli imeti neposredne pravice do pobude. Kot je bilo pojasnjeno v prejšnjem poročilu o izvajanju, bi taka novost nujno imela tri omejitve: ne bi mogla pomeniti prave

zakonodajne pobude, saj je ta pravica pridržana izključno Komisiji (za zdaj zakonodajne pobude nimata niti Parlament niti Svet, čeprav bi bilo treba z vsakršno prihodnjo spremembo Pogodbe Evropskemu parlamentu zagotoviti pravico do zakonodajne pobude); ne bi se smela uporabljati v zvezi z razveljavitvijo obstoječe zakonodaje EU, saj bi sicer delovala kot povratni rdeči karton, in nazadnje, ne bi smela vključevati pravice do spremembe evropske zakonodaje (ki bi posegala v pristojnosti, dodeljene Evropskemu parlamentu in Svetu na podlagi Pogodb). Ta zamisel je zato nadvse pohvalna, saj izraža pravilno razumevanje subsidiarnosti, pri čemer pomeni, da nacionalni parlamenti priznavajo, da so nekatere zadeve v izključni pristojnosti Unije. V končni obliki bi šlo za predlog, na podlagi katerega bi, podobno kot pri vzporednih mehanizmih, v zvezi s katerimi je bil dosežen prag podpore nacionalnih parlamentov, lahko nastala obveznost, da mora Komisija v primeru zavrnitve podati obrazložen odgovor. Poleg tega bi morala najprej zagotoviti podporo Evropskega parlamenta.

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o izvajanju določb Pogodbe, ki zadevajo nacionalne parlamente (2023/2084(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU), zlasti člena 5 o prenosu pristojnosti in subsidiarnosti, člena 10(1) o reprezentativni demokraciji, člena 10(2) o zastopnosti državljanov EU, člena 10(3) o pravici državljanov EU do sodelovanja v demokratičnem življenju Unije, člena 11 o participativni demokraciji, člena 12 o vlogi nacionalnih parlamentov, člena 48(3) o rednem postopku za spremembo Pogodb in člena 48(7) (premostitvena klavzula) Pogodbe,
- ob upoštevanju Protokola št. 1 o vlogi nacionalnih parlamentov v Evropski uniji¹, ki je priložen Amsterdamski pogodbi, in Protokola št. 2 o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti², ki je priložen Lizbonski pogodbi,
- ob upoštevanju člena 15 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) ter členov 41 in 42 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,
- ob upoštevanju svojih resolucij z dne 7. maja 2009 o razvoju odnosov med Evropskim parlamentom in nacionalnimi parlamenti v skladu z Lizbonsko pogodbo³, z dne 16. aprila 2014 o odnosih med Evropskim parlamentom in nacionalnimi parlamenti⁴ ter z dne 19. aprila 2018 o izvajanju določb Pogodbe, ki zadevajo nacionalne parlamente⁵,
- ob upoštevanju letnega poročila Komisije o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti ter odnosih z nacionalnimi parlamenti za leto 2018 z dne 11. julija 2019 (COM(2019)0333), za leto 2019 z dne 30. junija 2020 (COM(2020)0272), za leto 2020 z dne 23. julija 2021 (COM(2021)0417) in za leto 2021 z dne 1. avgusta 2022 (COM(2022)0366),
- ob upoštevanju letnih poročil direktorata Evropskega parlamenta za odnose z nacionalnimi parlamenti, zlasti vmesnega poročila za leto 2022 o odnosih med Evropskim parlamentom in nacionalnimi parlamenti znotraj EU,
- ob upoštevanju svojih resolucij z dne 20. januarja 2021 o spremljanju uporabe prava Evropske unije za leta 2017, 2018 in 2019⁶ ter z dne 19. maja 2022 o poročilu Komisije o pravni državi za leto 2021⁷,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. junija 2021 o ustreznosti predpisov Evropske unije ter subsidiarnosti in sorazmernosti – poročilo o boljši pripravi zakonodaje za leta

¹ UL C 202, 7.6.2016, str. 203.

² UL C 115, 9.5.2008, str. 206.

³ UL C 212 E, 5.8.2010, str. 94.

⁴ UL C 443, 22.12.2017, str. 40.

⁵ UL C 390, 18.11.2019, str. 121.

⁶ UL C 456, 10.11.2021, str. 56.

⁷ UL C 479, 16.12.2022, str. 18.

2017, 2018 in 2019⁸,

- ob upoštevanju poročila projektne skupine za subsidiarnost in sorazmernost z vodilom „storiti manj, a učinkoviteje“ z dne 10. julija 2018 z naslovom „Aktivna subsidiarnost - nov način dela“⁹,
 - ob upoštevanju svojih resolucij z dne 15. januarja 2020 o stališču Evropskega parlamenta o konferenci o prihodnosti Evrope¹⁰ in z dne 4. maja 2022 o nadaljnjem ukrepanju na podlagi sklepov Konference o prihodnosti Evrope¹¹,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. junija 2022 o pozivu k sklicu konvencije za revizijo temeljnih pogodb¹²,
 - ob upoštevanju člena 13 Pogodbe o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji (PSUU), s katero je določena organizacija medparlamentarnih konferenc za namene razprave o proračunskih politikah in drugih vprašanjih, ki jih zajema pogodba;
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. marca 2023 o evropskem semestru za usklajevanje ekonomskih politik 2023¹³,
 - ob upoštevanju sklepov predsedstva po Konferenci predsednikov parlamentov Evropske unije v Pragi 24. in 25. aprila 2023¹⁴,
 - ob upoštevanju sklepov s plenarnega zasedanja 69. Konference odborov parlamentov za zadeve Unije, ki je potekala v Stockholmu 14.–16. maja 2023¹⁵,
 - ob upoštevanju izjave o parlamentarizmu, sprejete na konferenci ob mednarodnem dnevu parlamentarizma – Krepitev parlamentov za krepitev demokracije, ki je potekala 30. junija in 1. julija 2023 v Léonu¹⁶,
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika ter člena 1(1), točka (e), sklepa konference predsednikov z dne 12. decembra 2002 o postopku pridobitve dovoljenja za pripravo samoiniciativnih poročil in Priloge 3 k temu sklepu,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za ustavne zadeve (A9-0000/2023),
- A. ker je za zagotavljanje demokratične odgovornosti in legitimnosti institucionalnega sistema EU ključnega pomena zlasti, da nacionalni parlamenti dejavno sodelujejo v

⁸ UL C 81, 18.2.2022, str. 74.

⁹ Aktivna subsidiarnost – nov način dela, [poročilo](#) projektne skupine za subsidiarnost in sorazmernost z vodilom „storiti manj, a učinkoviteje“, 10. julij 2018.

¹⁰ UL C 270, 7.7.2021, str. 71.

¹¹ UL C 465, 6.12.2022, str. 109.

¹² UL C 493, 27.12.2022, str. 130.

¹³ Sprejeta besedila, P9_TA(2023)0078.

¹⁴ <https://parleu2022.cz/wp-content/uploads/2023/04/EUSC-Prague-Presidency-Conclusions-final-EN-1.pdf>.

¹⁵ <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a88827df1e018828991e660000/Contribution%20adopted%20by%20the%20LXIX%20COSAC.pdf>.

¹⁶ https://www.congreso.es/backoffice_doc/prensa/notas_prensa/99181_1688138271277.pdf.

evropskih zadevah in izvajajo okrepljen nadzor nacionalnih vlad;

- B. ker je parlamentarna odgovornost nacionalnih vlad v okviru evropskih zadev, ki je odvisna od posameznih nacionalnih praks, temelj vloge nacionalnih parlamentov v sedanjem okviru Evropske pogodbe;
- C. ker je mogoče to odgovornost olajšati z večjo preglednostjo v Svetu, zlasti kar zadeva evidenco glasovanj v državah članicah;
- D. ker lahko pomanjkanje preglednosti v zakonodajnih postopkih in postopkih odločanja EU ogrozi pristojnosti nacionalnih parlamentov v skladu s Pogodbama in ustreznimi protokoli, zlasti pa njihovo vlogo pri nadzoru nacionalnih vlad, ki so zastopane v Svetu;
- E. ker je pluralizem nacionalnih parlamentov izjemno koristen za Unijo in ker bi bilo treba premajhno zastopnost parlamentarnih manjšin v evropskih zadevah uravnotežiti ob polnem spoštovanju deležev strank, ki imajo večino v posameznih nacionalnih parlamentih;
- F. ker protokol št. 2 (člen 6) priznava, da se lahko nacionalni parlamenti posvetujejo z regionalnimi parlamenti, ki imajo zakonodajna pooblastila, vendar je vloga regionalnih parlamentov odvisna od nacionalnih ureditev in pogosto ostaja svetovalna;
- G. ker so bili nacionalni parlamenti in njihova vloga v institucionalnem okviru EU obravnavani v številnih predlogih v poročilu o končnem izidu Konference o prihodnosti Evrope;
- H. ker imajo nacionalni parlamenti vlogo pri vsaki spremembi evropskih pogodb; ker je Evropski parlament je 9. junija 2022 sprejel resolucijo o pozivu k sklicu konvencije za revizijo temeljnih pogodb;
- I. ker bi bilo mogoče evropsko javno sfero spodbujati z vrsto forumov v evropski agendi, ki bi jih lahko podprli s skupnim evropskim tednom, v katerem bi člani nacionalnih parlamentarnih domov hkrati razpravljali o evropskih zadevah s komisarji, poslanci Evropskega parlamenta in ministri tekočega predsedstva Sveta;
- J. ker nacionalni parlamenti kažejo zanimanje za tesnejše sodelovanje pri vsebini politik in zakonodaje EU in ne le v okviru sistema zgodnjega opozarjanja, ki se nanaša izključno na subsidiarnost;
- K. ker so se z uveljavljanjem pravice nacionalnih parlamentov, da nadzorujejo skladnost z načelom subsidiarnosti na podlagi tako imenovanega sistema zgodnjega opozarjanja, postopoma izboljšali odnosi med institucijami EU in nacionalnimi parlamenti;
- L. ker se je osemtedensko obdobje, določeno v členu 4 Protokola št. 1, izkazalo za neustrezno za pravočasno spremljanje skladnosti z načelom subsidiarnosti, kar je treba upoštevati v okviru prihodnje spremembe Pogodbe;
- M. ker je bilo v poročilu o izvajanju za leto 2018 priporočeno, naj se nacionalnim parlamentom omogoči, da Komisiji ob ustreznem upoštevanju njene pravice do pobude predložijo v preučitev konstruktivne predloge;

- N. ker je Konferenca o prihodnosti Evrope priporočila, naj se nacionalnim parlamentom in regionalnim parlamentom z zakonodajnimi pooblastili omogoči, da predlagajo zakonodajno pobudo na evropski ravni, instrument, ki bi jim omogočil, da Komisiji ob ustreznem upoštevanju njene pravice do pobude predložijo v preučitev konstruktivne predloge, pri čemer bi morali najprej pridobiti podporo Parlamenta;
- O. ker je Parlament v svoji resoluciji z dne 9. junija 2022 pozval k uvedbi splošne neposredne pravice do zakonodajne pobude za Evropski parlament; ker bi morali biti po podelitvi te pravice postopki „zelenega kartona“ usmerjeni v Parlament;
- P. ker izvajanje postopka rdečega kartona v tej fazi procesa evropskega povezovanja ni mogoče;
- Q. ker bi bilo treba mrežo IPEX, platformo za stalno izmenjavo informacij med nacionalnimi parlamenti ter med nacionalnimi parlamenti in evropskimi institucijami, nadalje razvijati v skladu z njeno digitalno strategijo; ker ima Evropski parlament pri tem pomembno podporno vlogo;
- R. ker imajo nacionalni parlamenti v skladu s členi 70, 85 in 88 PDEU ustrezne pristojnosti na področju svobode, varnosti in pravice ter bi zato morali imeti pomembno vlogo v prihodnji varnostni in obrambni politiki Unije;

Nadzor vladne dejavnosti na področju evropskih zadev

1. meni, da je izvajanje pravic in obveznosti nacionalnih parlamentov, ki izhajajo iz Lizbonske pogodbe, okrepilo njihovo vlogo v evropskem ustavnem okviru ter tako zagotovilo več pluralizma, demokratično legitimnost in boljše delovanje Unije;
2. meni, da je odgovornost nacionalnih vlad nacionalnim parlamentom, kot je priznana v členu 10(2) PEU, temeljna vloga nacionalnih parlamentarnih domov v Evropski uniji; spodbuja nacionalne parlamente, naj v celoti izvajajo svoje evropske naloge, da bi neposredno vplivali in pregledovali vsebino evropskih politik, zlasti s spremljanjem nacionalnih vlad, ki delujejo kot člani Evropskega sveta in Sveta;
3. Poziva države članice, naj nacionalnim parlamentom zagotovijo dovolj časa, zmogljivosti in potrebnega dostopa do informacij, da bodo lahko izpolnili svojo ustavno vlogo nadzora in s tem zagotovili legitimnost dejavnosti nacionalnih vlad, kadar te vlade delujejo na evropski ravni;
4. meni, da preglednost delovnih metod in postopkov odločanja institucij EU pomeni predpogoj, da se nacionalnim parlamentom omogoči učinkovito izpolnjevanje njihove institucionalne vloge, ki izhaja iz Pogodb; zato poziva k objavi evidence glasovanj držav članic v Svetu; poleg tega poziva nacionalne parlamente, naj v celoti izkoristijo svoje pristojnosti, med drugim s prilagoditvijo svoje notranje organizacije, časovnih razporedov in postopkovnih pravil, da bodo to lahko storili;
5. ob spodbujanju okrepljenega političnega dialoga z nacionalnimi parlamenti opozarja, da je treba odločitve sprejemati v skladu z ustavnimi pristojnostmi in ob upoštevanju jasne razmejitve med pristojnostmi odločanja nacionalnih in evropskih organov;
6. ugotavlja, da bi lahko uskladitev evropskega semestra z dnevnimi redi nacionalnih

parlamentov dodatno prispevala k usklajevanju ekonomskih politik, obenem pa poudarja, da takšna uskladitev ne sme ne upoštevati pristojnosti samoupravljanja in posebnih poslovnikov vsakega parlamentarnega doma;

7. poziva k uvedbi nacionalnega obdobja za proračunski dialog, v katerem bi lahko nacionalni parlamenti pripravili evropski semester, tako da bi svojim vladam podelili pooblastilo na področju odnosov s Komisijo in Svetom;

Razvijanje evropskega javnega prostora

8. v zvezi s tem poudarja pomen načela sorazmerne zastopanosti članov iz različnih političnih strank; zato priporoča, naj nacionalne parlamentarne delegacije, ki delujejo pri evropskih institucijah, odražajo politično raznolikost;
9. ugotavlja, da bi morala biti zavezujoča volja parlamentarne večine izražena v mnenjih nacionalnih parlamentov v okviru sistema zgodnjega opozarjanja kot zunaj njega; vendar pa podpira zamisel, da bi imele nacionalne parlamentarne politične manjšine možnost, da izrazijo ločena odklonilna stališča, ki bi jih lahko potem vključili v priloge;
10. meni, da bi uvedba letnega evropskega tedna poslancem Evropskega parlamenta, komisarjem in ministrom tekočega predsedstva Sveta, omogočila, da vsem nacionalnim in po potrebi regionalnim parlamentarnim skupščinam predstavijo evropsko agendo in o njej razpravljajo skupaj z nacionalnimi in regionalnimi poslanci; poleg tega verjame, da bi lahko srečanja med nacionalnimi in evropskimi političnimi skupinami v okviru medparlamentarnega sodelovanja EU prinesla dodano vrednost v obliki pristne evropske politične razprave;

Podpora reformi sistema zgodnjega opozarjanja

11. poudarja, da je bila najpomembnejša pravica nacionalnih parlamentov, ki jo je prinesla Lizbonska pogodba, njihova zmožnost, da v zgodnjih fazah zakonodajnih postopkov EU nadzorujejo skladnost z načelom subsidiarnosti;
12. ugotavlja, da postopki, kot so rumeni ali oranžni kartoni, niso bili obsežno uporabljeni; vendar meni, da postopkovne pomanjkljivosti sistema zgodnjega opozarjanja ne bi smele šteti za dokončen dokaz o neupoštevanju subsidiarnosti; predlaga, naj se vse institucije EU in države članice dogovorijo o skupni kulturi glede načel subsidiarnosti in sorazmernosti na podlagi meril iz protokola o subsidiarnosti in sorazmernosti, ki je bil prvotno priložen Amsterdamski pogodbi, ustrezne sodne prakse Sodišča Evropske unije in prakse Komisije; meni, da bi moral razvoj te skupne kulture omogočiti širše razumevanje, ki bi zajemalo vse elemente subsidiarnosti;
13. priznava zahtevo nekaterih nacionalnih parlamentov za podaljšanje osemtedenskega roka, v katerem lahko predložijo obrazloženo mnenje v skladu s členom 3 Protokola št. 1; vendar poudarja, da sedanji okvir iz Pogodb ne predvideva takšnega podaljšanja; Komisija zato kot blažilni ukrep od leta 2019 pri določanju osemtedenskega roka, v katerem morajo nacionalni parlamenti poslati obrazložena mnenja, izloča praznično obdobje ob koncu leta; zato meni, da je treba osemtedenski rok ponovno preučiti v okviru prihodnje spremembe Pogodbe;
14. ponavlja svoj predlog za vzpostavitev sistema, ki se imenuje tudi postopek „zelenega

kartona“, in ki bi omogočal, da vsaj tretjina nacionalnih parlamentov Komisiji predloži konstruktivne predloge, ki bi pozitivno vplivali na evropsko razpravo in pristojnost Komisije za dajanje pobud, pri čemer bilo treba najprej pridobiti podporo Parlamenta; v zvezi s tem predlaga, da bi lahko imela Komisija diskrecijsko pravico, da upošteva take predloge ali izda uradni odgovor, v katerem poudari, zakaj tega ni storila; poudarja, da tak postopek ne more vključevati pravice do pobude ali pravice do umika ali spremembe zakonodaje, saj bi to omajalo metodo Unije ter porazdelitev pristojnosti med nacionalno in evropsko ravno ter torej kršilo Pogodbi;

15. meni, da bi bilo treba postopek „zelenega kartona“ nasloviti na Parlament, ko bo ta kot neposredni predstavnik državljanov EU dobil splošno neposredno pravico do zakonodajne pobude;

Izvajanje pravice do obveščeniosti

16. ponovno potrjuje, da člen 12 PEU in Protokol št. 1 dajeta nacionalnim parlamentom pravico, da prejema informacije neposredno od evropskih institucij; predlaga, da se pravica do obveščeniosti razširi tudi na regionalne parlamente z zakonodajnimi pooblastili;
17. priporoča, naj nacionalni parlamenti platformo IPEX uporabijo pravočasno, da bi zagotovili zgodnji začetek nacionalnega mehanizma pregleda; priporoča uporabo platforme IPEX kot kanala za sistematično izmenjavo informacij in zgodnje opozarjanje na pomisleke glede subsidiarnosti; pozdravlja posodobljeno različico smernic IPEX, ki je bila odobrena na seji generalnih sekretarjev februarja 2023 in pripravljena za novo različico platforme IPEX ter priložnosti in orodja, ki jih ponuja ta nova različica;

Načrtovanje boljšega medinstitucionalnega sodelovanja

18. je seznanjen s sedanjim sodelovanjem med Evropskim parlamentom in nacionalnimi parlamenti v konferenci COSAC, v medparlamentarni konferenci o skupni zunanji in varnostni politiki (CFSP-IPC) in v okviru člena 13 Pogodbe o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji (PSUU); je seznanjen tudi z novjšimi oblikami medparlamentarnega sodelovanja, kot sta skupina za skupni parlamentarni nadzor Europolu in medparlamentarna seja odborov o oceni Eurojusta; poudarja, da bi bilo treba takšno sodelovanje razvijati na podlagi načel soglasja, izmenjave informacij in posvetovanja, da bi nacionalni parlamenti izvajali pregled nad svojimi vladami in upravami;
19. ponovno poudarja, da bi bilo treba poenostaviti in uskladiti sedanji okvir odnosov med Unijo in nacionalnimi parlamenti, da bi postal učinkovitejši in uspešnejši; v zvezi s tem poziva k pregledu sodelovanja med Unijo in njenimi nacionalnimi parlamenti na obstoječih platformah in forumih, da bi te odnose okrepili in jih prilagodili trenutnim potrebam;
20. poudarja, da bi bila okrepitev političnega in tehničnega dialoga med parlamentarnimi odbori na nacionalni in evropski ravni zelo produktiven korak k polnemu medparlamentarnemu sodelovanju; razmišlja o možnosti dodelitve dodatnih sredstev za doseg tega cilja in uporabi videokonferenc, kadar je to mogoče;
21. priznava pomen medparlamentarnih sej odborov, določenih v členih 9 in 10 Protokola

št. 1, in sektorski uspeh „metode odborov“ v medparlamentarnem sodelovanju; meni, da bi bilo mogoče doseči boljše medinstitucionalno sodelovanje, če bi poslanci Evropskega parlamenta in nacionalnih parlamentov namenili medparlamentarnim sejam odborov večji pomen in bi bili pripravljene na tesnejše sodelovanje;

22. priporoča, da se nacionalni parlamenti polno vključijo v nadaljnji razvoj skupne varnostne in obrambne politike; meni, da bi bilo treba to vključenost spodbujati v tesnem sodelovanju z Evropskim parlamentom in ob polnem spoštovanju določb nacionalnih ustav v zvezi z varnostno in obrambno politiko; poziva nacionalne parlamente, naj podrobneje razmislijo o prednostnem razvrščanju obrambnih zmogljivosti na ravni EU, tudi s skupnimi medparlamentarnimi srečanji med predstavniki nacionalnih parlamentov in poslanci Evropskega parlamenta ter s političnim dialogom;

o

o o

23. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.